

Behçet Hastalığında Paterji Testi ve Artrit

Orhan ÖZCAN*
Zeki PALALI**
Merih YURTKURAN*
Ahmet ARPACI***
Nahide ÜZÜMÇEKER****

ÖZET

54 Behçetli hasta klinik ve radyolojik olarak incelendi. Hastaların % 27,08'inde artrit vardı. Paterji testi, hastaların % 96'sında pozitif idi. Artrit ve Paterji testi arasında bir ilişki kurulamadı.

SUMMARY

Pathergy and Arthritis in Behçet's Disease

Fifty-four patients with Behçet's disease were investigated clinically, radiologically. Twenty-seven per cent has arthritis. Patergy test was positive in ninety-six per cent with BH. There was no relationship between arthritis and pathergy test.

GİRİŞ

Behçet Hastalığı (BH), ilk kez 1937 yılında Hulusi Behçet tarafından ağızda aft, genital ülserasyon ve gözde yineleyici iridosiklitle seyreden bir sendrom olarak tanımlanmıştır. Ortadoğu Ülkeleri, Japonya¹ ve Türkiye BH'nın sık görüldüğü bölgelerdir.

BH'da tanıya varmada güçlük çekilmemesine karşın, tanılamada paterji testinin önemi ve özgüllüğü, günümüzde de tartışılmaktadır^{2,3,4,5}. Öte yandan paterji testinin pozitiflik oranı ülkeden ülkeye ve ırktan ırka göre değiştiği ileri sürülmektedir^{3,4,6}.

* Doç. Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Fiziksel Tıp ve Rehab. Anabilim Dalı Öğr. Üyesi

** Prof. Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Deri Hastalıkları Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

*** Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Deri Hastalıkları Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

**** Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Fiziksel Tıp ve Rehab. Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

Behçet Hastalığında % 50-60 oranında sinovitis oluşmaktadır⁷. Çevresel eklemlerdeki artrit çoğu kez, poli-oligo, ya da mono artikülerdir. Asimetrik yerleşim görünümündedir ve yineleyici niteliktedir, eklemde yıkıma neden olmaz. BH'ında en sık diz eklemi tutulur, bunu ayak bileği, el bileği ve dirsek eklemleri izler. Kaynak taramasında, artrit paterji testi arasındaki bağıntıya ilişkin yayıma da rastlanamamıştır.

Çalışma, yukarıda değinilen bilgilerin ışığında, izlediğimiz Behçetli hastalarda paterji testinin pozitiflik yüzdesi ve artritin görülme oranını belirlemek, paterji testi ile artrit arasında ilişki bulunup, bulunmadığını saptamak amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Çalışma, Uludağ Üniv. Tıp Fakültesi Dermatoloji, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Kliniğine başvuran kesin BH tanısı konan 54 hastayı kapsamaktadır. Hastaların göz muayeneleri göz kliniğince yapılmıştır. Hastaların 31'i kadın, 23'ü erkek, yaşları 18 ile 53 arasında olup, ortalama yaş 35.5'dir. Hastalık süresi, 3 ay ile 30 yıl arasında değişip, ortalama 15.1 yıldır.

Hastaların tümüne aşağıdaki incelemeler: Tam kan sayımı, sedimentasyon (Westergren), tam idrar, C-reaktif protein yapıldı. Artritli eklem ya da eklemlerin ilk başvuru ve bir yıl sonra da kontrol amacıyla radyografileri çekildi.

Paterji testi iki biçimde yapıldı: I. Sol önkol fleksör yüzü alkolle temizlendikten sonra 12 no'lu (22 G x 1/4) iğneyle deri içine (pikür yeri) 0.1 ml. serum fizyolojik enjekte edildi. 48 saat sonra pikür yerinde eritemli papül ya da papülopüstül ya da, yalnız püstül oluşmuşsa, test olumlu olarak değerlendirildi.

II. Hastanın önkolundan kan alındı ve enjeksiyon yeri paterji testi için 72 saat süre ile izlendi. Papül pozitif olarak değerlendirildi. Herhangi bir reaksiyon yoksa, ya da sadece eritem oluşmuşsa negatif olarak kabul edildi. Şiş, duyarlı, yerel ısı artımı olan ve hareketle ağrılı eklem artritli olarak kabul edildi.

BULGULAR

54 BH'nın klinik özellikleri Tablo I'de gösterilmiştir. 48 hastanın 37'sinde (% 77.08) paterji testi pozitif bulunmuştur. Paterji testi pozitif durumlarda reaksiyon, 48 saat sonra en üst düzeye ulaşmıştır.

Tablo: I
54 BH' da Deri, Eklem ve Göz Bulguları

	SAYI	%
Aftöz stomatit	52	96.30
Genital Ülserasyon	36	66.67
Folikülit	22	40.74
Eritem nodosum	13	24.07
Tromboflebit	5	9.26
Paterji	37	24.07
Artrit	26	48.10
Göz bulguları	15	27.78

48 hastanın 13'ünde (% 27.08) eklemden yıkıma yol açmayan artrit saptanmıştır. Artrit ensik diz ekleminde gözlenmiş, bunu ayak bileği ve el bileği izlemiştir. Tablo II'de de görüldüğü gibi Artritle Paterji testi arasındaki ilişki istatistiki açıdan anlamlı değildir ($p > 0.05$).

Tablo: II
Paterji Testi ve Artrit Arasındaki İlişki

		ARTRİT		Toplam
		(+)	(-)	
Paterji (+)	(+)	7	30	37
Testi (-)	(-)	4	7	11
TOPLAM		11	37	48

($p > 0.05$)

TARTIŞMA

Paterji testi çalışmamızda, hastaların % 77.08 pozitif bulunmuştur. Rawi ve ark. testin % 71, Tüzün ve ark. % 85, Gürler ve ark. testin % 67 oranında pozitif olduğunu bildirmişlerdir^{8,9,10}. Sonuçlarımız Rawi ve ark., Tüzün ve ark.'nininkilerle uyumludur. Gürler ve ark. çalışmasıyla belirgin olmayan ayırım, araştırmacıların paterji testini üç aşamalı yapmaları ile açıklanabilir.

Davies ve ark. çalışmalarında paterji testi pozitifliği % 5 gibi dikkati çekici derecede düşük orandadır. Bu sonuç, İngiliz toplumunda paterji testinin pozitifliğinin düşük olduğu izlenimini vermektedir. Ancak, yazarlar bu durumu hastalığın aktif olmayan dönemde bulunması ve test sürecinde kullanılan ilaçlara bağlanmaktadır.

Artrit, BH'nın minör tanı ölçütlerindedir. Girişde de değinildiği gibi eklemden genel olarak yıkıma neden olmaz. Bir yıl süre ile izlediğimiz hastalarda eklem yıkımı saptanmamıştır. Oysa ki, Vernon ve ark. eklem kırıkdağı ve kemikte aşınmalar (erezyon) olduğunu ileri sürmüşlerdir¹¹.

Olgularımızda çevresel eklemlerde artrit oranı % 27.08'dir. Bu oran, Oktay ve ark. % 46.7, Chamberlanin % 47, Rawi ve ark. % 47, Dilşen ve ark. çalışmasında % 53 olarak bildirilmiştir^{8,12,13,14}. Bu sonuçlarla bulgularımız uyumluluk göstermemektedir. Bulgularımızla arasındaki ayırım; BH'daki sinovitis özelliğine ya da hasta sayısının azlığı ile açıklanabilir.

Sonuç olarak, Paterji testinin BH'nın tanısında önemli bir yeri olduğu ve Artritle Paterji testi arasında bir bağlantı kurulamayacağı kanısına varılmıştır.

KAYNAKLAR

1. LEHNER, T.: Recurrent oral ulcers and Behçet's syndrome. *Medicine Digest*, 10 (1): 12-22, 1984.
2. PALALI, Z.: III. Ulusal Dermatoloji Kongresi. Dizgi-Baskı Karınca Matbaacılık ve Tic. Koll. Şti. İzmir, 1970, s.286.

3. DAVIES, G.P., FORDHAM, N.J., KIRWAN, R.J., BARNES, G.C., DINNING, J.W.: The pathergy test and Behçet's syndrome in Britain. *Ann. Rheum Dis.*, 43: 70-73, 1984.
4. YAZICI, H., CHAMBERLAIN, A.M., TÜZÜN, Y., YURDAKUL, S., MÜFTÜOĞLU, A.: A comparative study of the pathergy reaction. Among Turkish and British patients with Behçet's Disease. *Ann. Rheum. Dis.*, 43: 64-75, 1984.
5. DİLŞEN, N.: Behçet Hastalığının Erken Tanısında Yeni Tanı Kriterlerinin Önemi. I. Ulusal Behçet Hastalığı Kongresi Program ve Serbest Bildiri Özet Kitabı. Bayrak Matbaacılık, İstanbul, 1987, s. 28.
6. GÜRLER, A.: Behçet Hastalığında Tanı Kriterleri ve Klinik Gözlemler. *Türkiye Klinikleri*, 5: 403-409, 1985.
7. KELLY, W.N., HARRIS, D.E., RUDDY, S., SLEDGE, B.C.: *Textbook of Rheumatology* W.B. Saunders Company, Philadelphia, 1981, s. 1197.
8. RAWI, Z.S., SHAROUIE, K.E., KHALIFA, S.J., ALHADITHI, F.M., MUNIR, J.J.: Behçet's disease in Iraq patients. *Ann Rheum Dis.*, 45: 977-990, 1980.
9. TÜZÜN, Y., YAZICI, H., PAZARLI, H., YALÇIN, H., YURDAKUL, S., MÜFTÜOĞLU, A.: VII. Ulusal Dermatoloji Kongresi. Bursa Üniversitesi Basımevi, Bursa, 1980, s. 248.
10. GÜRLER, A., ERDEM, C., KUNDAKÇI, N.: Behçet Hastalarında üç aşamalı Paterji testi ile elde edilen sonuçlar. *Lepra. Mec. Ankara*, 18: 73-84, 1987.
11. ROBERTS, B.V., BARNES, C.G., REVELL, P.A.: Synovial pathology in Behçet's syndrome. *Ann. Rheum. Dis.*, 37: 139-145, 1978.
12. OKTAY, A., OTO, A., DÜNDAR, S., ARIOĞUL, S., SÖZEN, T., SANDIKÇI, T., BİBEROĞLU, K.: II. Behçet Günü, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1984, s. 1.
13. CHAMBERLAIN, M. ANNE.: Behçet's syndrome in 32 patients in Yorkshire, *Ann. Rheum. Dis.*, 36: 491-499, 1977.
14. DİLŞEN, N., KONİÇE, M., ÖVÜL, C.: Behçet Hastalığının Romatolojik Yönü. İstanbul Tıp Kurultayı. Uluslararası Behçet Hastalığı Simpozyumu Bildiri Özetleri. Sermet Matbaası, İstanbul, 1977, s. 26.

Doç. Dr. Orhan ÖZCAN
U.Ü. Tıp Fakültesi
Fiziksel Tıp ve Rehab.
Anabilim Dalı
BURSA